

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL ŠALPOS PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. 1-675 5, 7, 8 IR 15 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-284 (TAP-21-713(2)(21-24502(3))**

2021-06-17 Nr. NV-1425

Vilnius

Rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Tikslas – pateikti Vyriausybės išvadą (iš esmės pritarti, tačiau tobulinti) dėl Seimo narių grupės (L. Kukuraičio, T. Tomilino, R. Baškienės, R. Šalaševičiūtės, L. Nagienės ir L. Mogenienės) pateikto įstatymo projekto, kuriuo siūloma:

- skirti šalpos neįgalumo pensiją (1 šalpos pensijos bazės dydžio – 143 Eur) nuo 2022-01-01 asmenims, netekusiems 45 proc. ir daugiau darbingumo (dabar skiriama netekusiems 60 proc. ir daugiau darbingumo);
- dirbantiems šalpos neįgalumo pensijos ir šalpos senatvės pensijos gavėjams mokėti viso dydžio šalpos pensiją, kai gaunamos pajamos yra nedidesnės negu MMA (642 Eur), bei atitinkamai mažesnio dydžio šalpos pensijos dalį, kai pajamos nesiekia 2 MMA (1284 Eur) (įsigaliojimo dieną) (įsigaliojimo dieną).

Esama situacija:

- Pagal Šalpos pensijų įstatymą šalpos neįgalumo pensiją (1 šalpos pensijų bazės dydžio – 143 Eur) turi teisę gauti: tėvai (itėviai), globėjai ar rūpintojai, kurie yra pripažinti netekusiais 60 proc. ir daugiau darbingumo ir kurie ne mažiau kaip 15 metų slaugė namuose neįgaliuosius, kuriems nustatytas nuolatinės slaugos ar priežiūros (pagalbos) poreikis; motinos, išauginusios 5 ar daugiau vaikų ir pripažintos netekusiomis 60 proc. ir daugiau darbingumo; asmenys, pripažinti netekusiais 60 proc. ir daugiau darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. pripažinti I ar II grupės invalidais), jei jie neturi teisės gauti didesnių arba tokio paties dydžio pensijos išmokų, išskyrus socialinio draudimo našlių pensiją.
- Asmenims, netekusiems 60 proc. ir daugiau darbingumo ir gaunantiems šalpos neįgalumo pensiją, taip pat senatvės pensijos amžių sukakusiems asmenims, gaunantiems šalpos senatvės pensiją, šalpos pensijos skiriamos ir mokamos, jeigu jie nėra privalomai draudžiami pensijų socialiniu draudimu (t.y. pradėjus dirbti šių pensijų mokėjimas nutraukiamas, net jei uždirbama mažiau negu mokama šalpos pensija).
- Šalpos neįgalumo pensijas gauna apie 28,7 tūkst. asmenų, šalpos senatvės pensijas – apie 8,6 tūkst. asmenų ir per mėn. šioms pensijoms išmokama apie 7,5 mln. Eur.

Esmė, nauda: Siūloma iš esmės pritarti įstatymo projektui Nr. XIVP-284, tačiau pasiūlyti Seimui jį tobulinti pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Preliminariais SADM skaičiavimais, siūlomoms priemonėms kasmet papildomai reikėtų skirti apie 9,8 mln. Eur valstybės biudžeto lėšų, iš jų apie 5 mln. Eur – šalpos neįgalumo pensijai mokėti asmenims, netekusiems 45-55 proc. darbingumo, ir apie 4,8 mln. Eur – šalpos pensijoms mokėti uždirbantiems mažiau negu 2 MMA (1284 Eur). 2021 m. skirti lėšų (reikėtų apie 2,4 mln. Eur) galimybių nėra, todėl įstatymo projektą siūloma svarstyti kartu su 2022 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektu ir šio projekto įsigaliojimo datą susieti su įstatymui įgyvendinti reikalingų valstybės biudžeto lėšų skyrimu.

2. Siekiant teisinio aiškumo ir sklandaus taikymo priėmus įstatymą, siūloma šalpos pensijų mokėjimo tvarkos nuostatas suderinti tarpusavyje, taip pat patikslinti, kad įstatymo nustatytais

atvejais mokamos 1 arba 1,5 šalpos pensijų bazės dydžio šalpos senatvės pensijos, papildyti įstatymo projektą pereinamosiomis nuostatomis dėl pakeitimų taikymo priėmus įstatymą bei nustatyti, kad nustatyto dydžio pajamų gavimas būtų pagrindas nutraukti paskirtos šalpos pensijos mokėjimą.

Numatoma nauda: apie 3 tūkst. asmenų įgytų teisę gauti šalpos neįgalumo pensiją (143 Eur), būtų sudarytos paskatos šalpos pensijų gavėjams integruotis į darbo rinką (neprarastų šalpos neįgalumo/ šalpos senatvės pensijos ar jos dalies).

Atitiktis Vyriausybės programai: atitinka Vyriausybės programos nuostatas mažinti skurdą, ieškoti naujų būdų kuo daugiau padėti atskirtyje atsidūrusioms visuomenės grupėms: netekusiems darbo ir pajamų, neįgaliesiems, savo artimuosius slaugantiems asmenims, vienišoms motinoms ar tėvams, vienišiams pensininkams ir kitiems asmenims, kuriems parama reikalingiausia (86 p.).

Vyriausybės išvada Seimui turėjo būti pateikta iki 2021 m. birželio 2 d.

Derinimas: projektas suderintas su Finansų ministerija, Teisingumo ministerija ir „Sodros“ valdyba, svarstytas 2021-06-15 tarpinstituciniame pasitarime ir patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės pastabą. Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pastabų neturi.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome nutarimo projektą **svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje.**

Socialinės politikos grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė

tel. 8 706 61 803, el.p. ausra.gratuleviciene@lr.lt